

שביל פרות החלב

משק ברנדס - בית לחם הגלילית

יוסי מלול - משק הבקר והחלב
hmb-malul@icba.org.il

צביקה ואפרת ברנדס הם מודל להשקעה טוטלית בכל אורח שמגיע להכיר וללמוד על רפת ישראלית. הם עושים את העבודה עם הכרה עמוקה בשליחות שלהם, מאהבת הענף וההזרחה וגם מצורכי פרנסת המשפחה

ההתמסרות של אפרת לנושא התיירות היא טוטלית לחלוטין

"עבדתי 19 שנה במזכירות המושב, 4 ילדים בבית. לפני למעלה משנה החלטתי לחזור לעבודה במשק וזה אורח חיים אינטנסיבי מאוד - עבודה, משק, ילדים - 7 ימים בשבוע."

המצב אצלנו הפוך לפעילות נורמלית - אנחנו עובדים כאשר כולם נחים ומטיילים. כלכלית אנחנו צריכים את זה, אבל עובדים על חשבון המשפחה והחברים, בכל הזמן הפנוי של עם ישראל

התיירות כבר הייתה ברפת, אך המצב אצלנו הפוך לפעילות נורמלית - אנחנו עובדים כאשר כולם נחים ומטיילים. כלכלית אנחנו צריכים את זה, אבל עובדים על חשבון המשפחה והחברים, בכל הזמן הפנוי

2 ית לחם הגלילית הוא מושב ותיק מאוד, בבסיסו בתים ומבנים חקלאיים של טמפלרים גרמניים שבנו והתיישבו בארץ בסוף המאה הקודמת. ההורים של צביקה היו חברים בנווה איתן וכאשר עזבו את הקיבוץ הגיעו ב-1957 לבית לחם והמשיכו לגדל את הפרות שראשוני המושב הביאו. את הרפת של המשפחה - פרה, עגלה ו-28 אפרוחים, בנו הטמפלרים כבר לפני 105 שנים, כך גם הבית שהם קיבלו. הרפת הלכה וגדלה, ב-1960 הגיעה מכונת החליבה וב-1967 בנה האב מכון חליבה בתוך הרפת. ב-1980 סיים צביקה את השירות הצבאי וחזר הביתה, כבן ממשיך.

כיום יש לרפת מכסה 850,000 ליטר, 92 פרות - 60 פרות נחלבות ברובוט ו-20 במכון החליבה הישן עם הצנצנות.

הרפת מתנהלת על ידי צביקה עם עזרה חיצונית ואילו ענף התיירות מהווה עוגן מרכזי בפעילות אפרת וצביקה, בעזרה של מדריכים חיצוניים והרבה הרבה עבודה והשקעה.

צביקה ואפרת ברנדס

כניסה לרפת ולחנייה

מקום להצטלם בו

החשיבה אינה ממוסחרת ולא רוצים בכך. אוהבים את האירוח האישי שאינו קר ומנוכר אלא ליווי אישי וחם.

העונות החמות בתיירות: חגים, אביב, שבתות - אם אין שרב וגשם, עם ישראל רגיש למה שאומר החזאי. לא בערבי חג - למדנו מתי באים אנשים. חודשי אפריל - יוני עמוסים יותר, חג השבועות הוא זמן שיא וצריך להתארגן אליו במיוחד.

מרדדים את הבצק לפיתה עגולה

סבא מנדק - הרפתן הראשון במשפחת ברנדס

של עם ישראל. אנשים מגיעים הנה בכיף, אוהבים להגיע ואנחנו אוהבים לארח אותם, ברפת כמו-גם בבית.

צביקה איש שלו ורגוע, אוהב אנשים, אוהב מאוד להסביר. ברכב המשפחתי שלנו - הייתה תמיד מורשת קרב והיסטוריה של א"י, הוא הסביר לנו כל הדרך. זה אך טבעי שהוא ימשך להסביר באהבה גם לאורחים שמגיעים לרפת.

הטיולים נגמרו מרגע שהתחילה התיירות. קשה לצאת עם הילדים כי אין זמן ונוסעים רק ליעדים קרובים. כולם בחופש ואנחנו עובדים וזה מחיר משפחתי ואישי לא קל.

צביקה אוהב מאוד את העמק, בשנת 2000 חשבנו איך מוסיפים לכלכלה, גלגלנו בראש אולי נקנה ג'יפ ונעשה מסלולים, שצביקה יסביר ויממש את אהבת הארץ.

אירוח בחצר הפנימית - לארח בתוך החצר הפרטית אינו פשוט כלל, צריך לאהוב ולהיות מוכן לווייתור על פרטיות, אנחנו אוהבים לארח ולהכיר. האורחים מגיעים, יושבים על הדשא, מחממים מים בבקבוק, עולים הביתה, מכינים מזון לתינוק והכול אצלנו בבית.

"בשביל פרות החלב" כיף להגמיע עגלות

לאפרת ולצביקה יש תודעת שירות מפותחת מאוד והם מקפידים על כל פרט, שכל אורח ירגיש בנוח ויצא עם ערך מוסף אישי.

ההפעלה

יש התמיינות של אנשים שמגיעים לתירות חקלאית, זו אוכלוסייה גבוהה מהממוצע. הילדים מקבלים פעילויות... וגם המבוגרים צריכים למצוא עניין, וראוי למצוא איזון ביניהם. המבוגרים אומרים תודה, לא רק על העסקת הילדים אלא גם על החידושים שהם חשופים להם. הרובוט מרתק מאוד את האנשים, ההזרעה המלאכותית, מחזור החיים, אנשים נכנסים לסיוור ואומרים בסיומו ש"לא ציפינו שזה יהיה רציני".

יש מסלול של 7 תחנות. גומרים תשלום ומקבלים מדריך עם 30 איש שמהם עד 15 ילדים.

יש נערים מהמושב שעובדים באתר - בקבלה, בחניונים, בשער, ובכל עבודה נחוצה ובתשלום.

התחשבות בשכנים

הקרבה לשכנים לא מקלה על החיים וצריך לדאוג שהם ימשיכו לחיות כרגיל ולמזער להם את הפרעות. אני אחשוב על כל מה שאפשר להקטין את הקשיים: ארגון, סדרני חנייה, זה עולה יותר אבל זה הכרחי, כי יש לנו אחריות כלפי השכנים - הם לא בחרו את ענף התיירות ולכן צריך להתחשב בהם כל הזמן.

עם השנים, השכנים למדו להעריך את המאמצים לשמור על סדר החיים שלהם.

יש לאתר רישיון עסק, ביטוח, עזרה ראשונה. אם לא עושים את הדברים כבסיס אסור להתחיל בעסקי תיירות. לאהוב, לוותר על הפרטיות, אירוח, ויתור על שעות הפנאי, זמן איכות עם המשפחה והחברים, טיולים, גם אחריות כלפי הסביבה והשכנים.

מספר המשתתפים - זה יכול להיות שני אוטובוסים של 60 איש ועשוי להיות גם בודדים. כל הזמן צריכים להיות ערוכים.

פרסום - יש חוברת "העמקים" של עמותת התיירות. שם מפרסמים, עושים שיווק אבל לא הרבה. יש גם פרסום באינטרנט.

התעניינות - קיימת בחוגים רחבים - משפחות עם ילדים בעלי מודעות לערכי הטבע והסביבה המחפשים חוויות חדשות, מעבר לבילוי בקניונים - מתעניינים מאוד בהכשרת הילדים ומשקיעים מאוד בחינוך.

צביקה מנחה את הקבוצה כיצד מכינים שוקו לשתייה אישית

כשכולם חוזרים לשגרה, יש לי זמן פנוי. יש המון דברים שמחכים עד שמתפנה זמן.

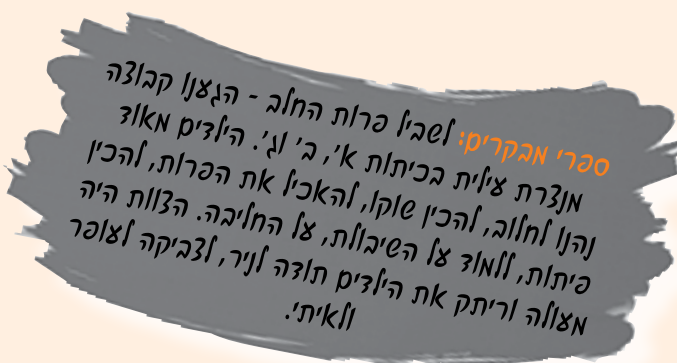
טיפול אישי - אנשים מגיעים לחצר, אני רואה אותם מהמטבח ויוצאת לכל אחד, לא בהכרח מתאמים קודם. בימי חול מבקשים תאום, אבל כאשר הם יוצאים לדרך, אנחנו לא מאכזבים אף אחד (מכבה את הגז באמצע השניצל ויוצאת).

העונות החמות בתיירות: חגים, אביב, שבתות - אם אין שרב וגשם, עם ישראל רגיש למה שאומר החזאי. לא בערבי חג - למדנו מתי באים אנשים. חודשי אפריל - יוני עמוסים יותר, חג השבועות הוא זמן שיא וצריך להתארגן אליו במיוחד

כשמקבלים את האנשים אנחנו מתמלאים, לא כל יום הוא נכון כלכלית, אלא בראייה לטווח ארוך.

ביום רגיל אנחנו צריכים להיות פה ותמיד. יש לנו אחריות לאתר התיירות. אני תמיד לשירותם והם יודעים על זה.

ההחלטה הייתה שלנו, להתחיל ענף חדש מעבר לרפת ויש לכולנו מחויבות להחלטה. זה שעבוד גדול יותר מרפת כי אי אפשר לשלוח פועל - אנחנו צריכים להיות בחזית האורחים."

ספרי אבקרים: אלזוט "שביל החלב" - הביקור, הצליחות וההאכלה היו כולם חוויה מדהימה, מצטיירה אקורית. הילדים והאבגרים נהנו כאחד. אנחנו אחלוק אכס חליבה נצימה ושתחנכו אוד הרבה זרות le ילדים והכרת נקל לה.

מושב תיירותי

בית לחם יושבת על ציר ראשי ויש לה משיכה משלה, לא צריכים להביא את האנשים, יש הרבה עסקי תיירות במושב בגלל ההיסטוריה והיופי של היישוב. בית לחם צפונית מספיק כדי לצאת אליה לטיול והיא גם חותכת נסיעה ארוכה לרמת הגולן. עמק יזרעאל נחשב לטבע, בית לחם הגלילית מצטיירת כקריירה וטבעית יותר, היא יושבת בצומת דרכים בתיירות ונוחה מאוד, לנוסעים לגליל העליון נוח לעצור באופן מתוכנן ובית לחם היא תחנה טבעית שנמצאת על הציר הראשי ליד צומת אלונים. בתי הטמפרים מהווים בקסמם מקור משיכה.

"הם מצלצלים ושמים להיכנס ולעצור לאתנחתא. הם עושים טלפון בבית, ליד המחשב, ומתייעצים איתנו על אפשרויות שונות של בילוי והמלצה למסעדה. אנחנו מקבלים טלפונים בכל היממה, אנשים רוצים להגיע ויש הרבה טלפונים שחודרים לחיים הפרטיים בבית ואנחנו נכונים". ■

האנגיות - מהאנשים עצמם - הרבה אנגיות מהתגובות. לעשות כף לאנשים. יש אנשים שמגיעים שוב ושוב. מביאים משפחות חברים, מחפשים בספר המבקרים. המשוב מביא לכולנו הרבה סיפוק ונחת וגם אנגיות להמשיך.

שליבים ותחנות

משפחות - בימים שיש יותר אנשים - שבת, חג, חול המועד, חופש גדול - מחזיקים מישהו בחנייה שמסדר את הרכבים ומכוון למרכז המבקרים. בקבלה משלמים, מארגנים את האנשים לקבוצה, מקבלים מדבקה עם שם בכתב ברור ("שילמת"), אישיות - לא סתם דוד אלא דודי - יוצרים קרבה ראשונית) - יש רק 1.5-2 שעות ואנחנו צריכים להתקרב. הוא לא בא לראות אלא לעשות פעילות, לצלול לתוך החוויה. לפי כמות המדריכים יוצאות הקבוצות ואנחנו לא רוצים שאנשים יחכו יותר מחצי שעה.

אם יש מעט אנשים עושים מסלול מעגלי בתחנות הרפת.

יש לנו אחריות כלפי השכנים - הם לא בחרו את ענף התיירות ולכן צריך להתחשב בהם כל הזמן. עם השנים, השכנים למדו להעריך את המאמצים לשמור על סדר החיים שלהם

התחנות שבסיוור

צביקה מפרט בשיר את התחנות בסיוור

משפחת היונקים -

- מדברים על משפחת היונקים שגם אנחנו שייכים לה.
- לומדים על הפרה, מדוע נותנת חלב?
- כיצד ממליטה? מה אוכלת הפרה, עגלה?
- רואים במשק סוסה וסייט, ארנבות, ארנבונים, פרות ועגלות.

האכלת עגלות עם אתים - הילדים מחלקים אוכל לפרות ע"י כלי עבודה מותאמים.

כשהילדים עובדים יפה, אנחנו מסבירים להורים על הזרעה מלאכותית וגנטיקה ברפת.

מכון חליבה - אחרי שהבנו למה הפרה נותנת חלב, נכנסים למכון החליבה. לומדים לחלוב פרות בידיים. כל אחד מתנסה ומצליח להוציא שפריץ של חלב מהעטין.

הנקת עגלים - כל אחד מקבל בקבוק חלב גדול עם פטמה וניגש להניק את אחד העגלים.

- נכין ביחד שוקו וחמאה ונערוך משתה חלבי.
- כף לא רגיל - בכל גיל!
- חוויה מהנה, מענגת ואתגרית ברפת החלב.

ספרי אבירים: לזביקה ולכאוס אשכול החלב - היה כלי, חלילה צולמית, נהנינו בטרור - אומץ בחוק לכאוס.

- תרנגולות - מסתובבות בין הפרות
- הרפת אינה מבודדת - נכנסים אנשים מכל הארץ והם עלולים להביא גורמי מחלות. האורח מסתובב בין הפרות, ההמלטות, העגלות והאוכל - זו עלולה להיות בעיה וטרינרית.
- עגלות שמנות - מקבלות בליל חולבות בחלוקה.

סיוע חיצוני ואמצעי שיווק לחקלאות תיירותית

- ממשרד החקלאות - קיבלנו מומחה לפרויקט תיירות. בעזרת המשרד והיועץ השקענו בפרויקט מרכז המבקרים.
- שי דותן** - אחראי במשרד החקלאות.
- מועצת החלב - שמחת חלב, שבועות - אתר המועצה עם פרסום. למועצה יש חומרים - שלטים, דגלונים, חומר הסבר על יתרונות החלב ומוצריו לאדם.
- זה מעט - אנחנו פלטפורמה והם לא משתמשים בנו די, כי יכולנו לעשות יחד דברים נוספים: עמדת הסברה בחזית! מוצרי חלב לטעימה, טלוויזיה פעילה ברפת.
- תנובה - כלל, הם לא מתעניינים על אף שלאחרונה הגיעו עם שלטים חומר הסברה, וקצת מעדנים לטעימות.
- מסר** - העבודה בתיירות היא פעילות כובלת שבה אני ברפת כאשר כולם בחופש. בשנה האחרונה היו לנו 3 ימי חופש, כל השאר 7 ימי עבודה בשבוע, בכל ימות השנה.
- כל סוף שבוע אנחנו בתיירות, אם מגיעים הרבה אנשים מגייסים מדריכים ואם אין אז אני לבד.
- מחודש אפריל יש קבוצות וצריך לשלב עם העבודה ברפת. איבדתי את החופש לטייל אבל קיבלתי משהו אחר - עבודה עם אנשים והרבה סיפוק.
- כל מבקר שמסיים את הסיור ברפת, נהיה אוהב פרות, ומליץ יושר עלינו הרפתנים. בתקופה שבה ציונות, חקלאות, ועבודה קשה לא מקבלים את המקום הראוי, אנחנו מרגישים שאנחנו משנים את דעת הקהל.
- גם כשרואים רפת נקייה ומסודרת, מלטפים עגל קטן, שומעים הסבר ברמה, שותים שוקו ואוכלים חמאה, מבינים שכאן עושים רפת באהבה. אהבה לפרות, אהבה לאדם. ■

- תוכלו לטייל בין עגלים, תרנגולות וארנבים קטנטנים - חוויה חקלאית אמיתית.
- רובוט חליבה משוכלל שחולב ומפנק, את הפרות מנקה, מרכיב, חולב, שוקל, מחטא ואפילו עושה מסאז'.
- **פעילות לקבוצות - בתאום מראש**
- פעילות לקבוצות, כיתות, ימי הולדת, ועדי עובדים... גיבוש ומפגש חברתי - צריך לראות כדי להאמין.
- **"דרך הלחם" - לקבוצות,**
- קצת הסברים והדגמות על נושא החיטה, זריעה וקציר.
- הילדים מתנסים בטחינת חיטה באבן רחיים.
- כל ילד מקבל בצק ומרדד בעצמו פיתה (ניתן לקבל עזרה).
- בשלב הבא נאפה אותה על תנור מיוחד.
- הילדים יוכלו לקבל את הפיתה במילוי שוקולד למריחה, לבנה, או חומוס.
- יקבלו לשתייה, מיץ ממותק.
- ניתן לקיים ימי הולדת, מפגש קבוצתי, כיתתי, ימי גיבוש. נתאים את תוכן הפעילויות לפי הגיל והעניין.
- פתוח כל יום כל השנה בין השעות 10:00-16:00

בתקופה שבה ציונות, חקלאות, ועבודה קשה לא מקבלים את המקום הראוי, אנחנו מרגישים שאנחנו משנים את דעת הקהל

דרישות מהרפת

- התיירות אינה חורגת מפעילות רפת, יש רישיון עסק וזה כולל גם הדרכת קבוצות ברפת. זה מוגדר כענף ברפת (להבדיל ממסעדה).
- יש פיקוח וטרינר - רופא החקלאית.
- ביטוח ספציפי (אסור לילד להגיע לסוס).
- **השקעות** - במשך השנה יש השקעות גדולות כדי לחדש ולאתגר את המבקרים, גם לפרות וגם לאורחים

חיכוך עם בעלי החיים ברפת

- יש לא מעט ויתורים של הרפת כדי לקיים את התיירות:
- העגל נשאר עם הפרה שבוע ימים והוא יונק מהפרה - הרופא לא אוהב את זה.